

dání pensistů platí tytéž zásady jako pro jiné státní obytné domy s jedinou odchylkou, že družstvu jest vyhrazeno po deset let činiti návrhy na obsazení bytů svými členy, jakož i že není odstraněna obava, že žalovaný bude po svém pensionování z bytu ve sporném domě vypořádán. Ministerstvo tedy nevzdalo se ani dispozice nad byty v domě, ani výpovědi pensionovaných uživatelů bytů, naopak přiznavši družstvu jen právo návrhu, podrželo jako vlastník domu právo konečného rozhodnutí o pronájmu. Žalovaný jest členem družstva. Ministerstvo veřejných prací původně výnosem ze dne 30. prosince 1927 zamítlo návrh družstva na přiděl bytu žalovanému, posléze shora citovaným výnosem ze dne 13. února 1928 byt mu přidělilo. Družstvo dopisem ze dne 30. května 1928 sdělilo žalovanému, že byt byl mu ministerstvem přidělen, a vyzvalo ho, by platil nájemné, jehož výši udalo, na účet družstva, neučinilo však v dopise zmínku o ostatním obsahu výnosu. O pronájmu rozhodlo tedy ministerstvo veřejných prací svým schválením, nikoli družstvo, jak jest z dopisu zřejmo. Žalobce nepopírá, že věděl, že dům jest ve vlastnictví státu. Tím stal se žalovaný přímým nájemcem bytu od státu. Družstvo bylo jen prostředníkem mezi stranami důsledkem svého práva navrhovati nájemníky. Nerozhoduje, že družstvo vyzvalo žalovaného, by platil nájemné na jeho účet; i tu mohlo jíti jen o zprostředkovací činnost. Přisvědčiti jest žalující straně i v tom, že stanovy družstva stát jako vlastníka domu nevážou a že mají platnost jen pro poměr družstva a jeho členů. Proti státu ustanovení § 21 stanov, že držitel bytu nesmí býti dána výpověď, pokud plní povinnosti nájemní a pokud se nevyskytnou jiné důležité závady, neplatí. Ustanovení to by platilo, kdyby šlo o poměr nájemní mezi žalovaným a družstvem. Že se ministerstvo omezení výpovědního práva podrobilo závazným písemným projevem, nebylo ani tvrzeno. To, že družstvo ministerstvu za vyjednávání s ním své stanovy opětně předložilo, a toto snad stanovy znalo, není rozhodným již z toho důvodu, že ustanovení § 863 obč. zák., jak svrchu bylo uvedeno, nelze v souzeném sporu pro výklad vůle žalující strany použiti. Neodůvodněnou jest i další námitka žalovaného, kterou nižší soudy v důsledku svého právního názoru se nezabývaly, že výpověď žalující stranou daná jest proti dobrým mravům. Výpověď z nájemní smlouvy jest zákonným prostředkem pronajímajícího k ukončení nájemního poměru ujednaného na neurčitou dobu; použití jeho tedy nemůže býti proti dobrým mravům, to tím méně, že nelze souditi, že by účelem jejím bylo patrně poškození žalovaného (§ 1295, druhý odstavec obč. zák.); tento účel jest v souzeném případě vyloučen, ano ministerstvo ve výnosu o přidělu bytu výslovně upozornilo na možnost výpovědi při pensionování žalovaného a nezavinilo, že družstvo o tomto upozornění žalovaného nezpřavilo.

Čís. 12893.

Ke směnečnému závazku obce v Čechách, podle něhož se obec zavázala jako příjemkyně směnky zaplatiti pohledávku ze zápůjčky, již uzavřela za souhlasu obecního zastupitelstva a za schválení okresního

výboru a zemského výboru, se vyhledává, by se podpis stal po rozumu předpisu § 55 čes. obec. zřiz. Tento předpis platí nejen pro původní směnku, nýbrž i pro krycí směnku prolongační.

Osobní ručení členů obecního zastupitelstva, kteří podepsali směnku bez dodatku »jako členové obecního zastupitelstva«. Nezáleží na tom, co si podpisatelé směnky, přičiňující svůj podpis, myslili o funkci, v jaké směnku podpisují, nýbrž na tom, jak se jejich podpis jeví na venek.

(Rozh. ze dne 7. října 1933, Rv I 1680/33.)

Ke krytí úvěru poskytnutého obci S. v Čechách vydala žalující banka směnku. Tuto směnku jakož i prolongační směnku podepsal starosta obec S. Vendelín H., radní téže obce Rudolf Sch., starosta s dodatkem »jako starosta« a Rudolf Sch. s dodatkem »jako radní«. Kromě toho byl na směnce podpis Vendelína H-a bez jakéhokoliv dodatku, jakož i podpisy čtyř členů obecního zastupitelstva města S. bez dodatku. Směnečný platební příkaz proti obci S. procesní soud první stolice zrušil, kdežto proti Vendelínu H-ovi a proti oněm čtyřem podepsavším členům obecního zastupitelstva ponechal ho v platnosti. Odvolací soud nevyhověl odvolání ani té ani oné strany. Důvody: K odvolání žalobkyně: Podle § 55 obecního zřízení pro Čechy jest v listině, týká-li se tato nějakého jednání, k němuž má obec zapotřebí přivolení výboru anebo vyššího schválení, připomenouti, že toto přivolení dáno nebo schválení se stalo, a dva údové výboru se mají podepsati. Není sporu o tom, že povolení zápůjčky obci S. u žalující strany podléhalo nejen schválení obecního zastupitelstva, nýbrž i schválení zemského výboru. Musela by proto obě tato schválení uvedena býti v listině samotné (§ 55 druhý odstavec obec. zřízení pro Čechy), tedy na směnce, která jest podkladem žaloby. Námitka žalující strany, že směnečný zákon této náležitosti nevyžaduje, není důvodná. Směnečný zákon stanoví jen podmínky podle směnečného práva, nevyklučuje však, že musí býti splněny i podmínky podle jiných zákonů k platnosti toho kterého závazku stanovené, a takovým předpisem jest právě § 55 obecního zřízení. Jest ovšem pravda, že tento předpis ztěžuje použití směnečného úvěru obcí a proto se obvykle u obcí směnečný závazek nepožaduje; požaduje-li se však, musí i směnka, která o sobě tvoří základ žaloby, odpovídati i této náležitosti. Již z tohoto formálního důvodu bylo by směnečnou žalobu proti žalované obci zamítnouti, poněvadž od tohoto požadavku § 55 obecního zřízení závisí platnost, nikoli jen průkazní moc listiny, směnka sama této náležitosti nevykazuje a nelze ji proto pokládati za listinu ve smyslu § 55 obec. zřízení (srov. k tomu rozh. 3975, 3676 a 8582 sb. n. s.). Ostatně schválení takové se strany zemského výboru se pro rok 1932 nestalo, t. j. prodloužení staré zálohové zápůjčky odepřeno bylo zemským úřadem v Praze, jak z přípisu ze dne 27. června 1933 zřejmo. I kdyby bylo správné, že podle § 20 zák. č. 169/1930 jest schválení zemského výboru potřebí jen k zápůjčce, nikoli však k jejímu prodloužení, i v tom případě právem zamítl první soud žalobu proti obci, ano dřívější při-

volení zemského výboru v listině, ve směnce uvedeno není. K o d v o l á n í ž a l o v a n ý c h: Žalovaní podepsali prohlášení ze dne 5. února 1932 svými jmény, bez dodatku, že tak činí jako zástupci obce. Podle § 55 obec. zřízení má podepsati listinu starosta a jeden obecní starší a, týká-li se listina jednání, k němuž jest potřebí přivolení výboru nebo vyššího schválení, podepíší dva údové výboru, že se přivolení nebo schválení stalo. Celkem tedy by bylo třeba 4 podpisů, kdežto na směnce jest podpisů 5, pokud se týče 7. Již z toho, že žalobkyně žádala více podpisů, než podle obecního zřízení by bylo nutno, jest zřejmo, že si žalovaní, kteří jsou členy obecního zastupitelstva a proto znají nebo znáti mají předpisy obecního zřízení, museli býti vědomi toho, že se nežádá jejich podpis jako zástupců obce, nýbrž že žalobkyně žádá jejich osobní ručení. Tomu nasvědčuje i obsah prohlášení samotného (gegen uns oder die Firma Stadtgemeinde M. haben wir für die Stadtgemeinde . . . akzeptiert), pro to mluví i podpisy žalovaných na směnce samé, kdež nepřipojili žalovaní dodatek »jako člen obecního zastupitelstva«, ačkoliv by jinak tak učiniti měli. Svědek A. uvedl, že když si pokladník žalobkyně vybral ze seznamu obecního zastupitelstva žalované, řekl, že si vybral právě ty nejlepší, že na to F. řekl, že je to samozřejmé. Ovšem tvrdí tento svědek, že mu F. neřekl, že ony osoby mají ručiti osobně. Naproti tomu potvrzuje svědek F., že odpověděl A-ovi, že je to k vůli osobnímu ručení. Již z poznámky A-ovy, že si F. vybral ty nejlepší, jest zřejmo, že mluveno bylo o osobním ručení žalovaných, ježto by ona poznámka o výběru těch nejlepších neměla smyslu, a právem proto věřil prvý soud více svědkům F-ovi a G-ovi. Svědek F. ovšem nedal žalovaným při podpisu směnky další vysvětlení, že však žalovaní věděli, že jde o osobní ručení, vychází nejen z jejich podpisů bez dodatku, že tak činí jako členové obecního zastupitelstva, nýbrž zejména i z dopisů městského úřadu v S. ze dne 12. prosince 1932, 29. prosince 1932 a 2. ledna 1933, podepsaných starostou a spolužalovaným H-em, kdež se mluví o propuštění z ručení »der sonst Verpflichteten«, že by »diesen Beteiligten vermeidbare Kosten erwachsen würden«. Žalovaní sami praví v odvolání, že dopisy byly napsány až, když jim bylo sděleno dopisem zástupce žalující strany ze dne 20. prosince 1932, že žalobkyně chce je činiti zodpovědnými jako spoluzavázané. Přes to však, že již jim byl znám tento úmysl žalující strany, žádá starosta H. o jich propuštění z ručení a ani slovem se nezmiňuje, že se nezavázali osobně, nýbrž že podepsali jen za obec. Z toho vyplývá, že H. věděl určitě, že podpisuje nejen za obec, nýbrž i za sebe, a proto také k svému druhému podpisu nepřipojil dodatek »jako starosta«, jakž učinil při podpisu při razítku obce. Že však i ostatní žalovaní to věděli, zřejmo z toho, že A. sám uvedl, že pokladník F. po onom výběru jmen žalovaných ze seznamu členů obecního zastupitelstva žádal ho, A-a, aby vyrozuměl ony pány, že mají podepsati u banky. Žalovaní se také skutečně do banky dostavili a směnku podepsali, z čehož vychází, že A. jim sdělení o požadavku F-ově učinil, a srovná-li se výpověď A-ova s tím, že spolužalovaný H. v dopisech se nijak proti osobnímu ručení neohražoval, ač již v té době věděl, že žalobkyně se jeho ručení

dovolává, nutno míti za to, že nejen jemu, nýbrž i ostatním žalovaným bylo A-em sděleno, že se žádá jejich osobní ručení. Vždyť jinak byli by se dojista před podpisem směnky ptali u banky, proč i oni mají směnku podpisovati, když ji podepsal již starosta a obecní radní, neb aspoň by byli připojili k svým podpisům dodatek »jako člen představenstva«.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání ani té ani oné strany.

Důvody:

K dovolání žalobkyně: Podle § 55 obec. zřízení pro Čechy musí listiny, jimiž se zakládá závazek obce proti třetím osobám, podepsány býti starostou obce a jedním obecním radním. Týká-li se však listina závazku, k jehož podstoupení jest třeba souhlasu obecního zastupitelstva, nebo vyššího svolení, musí býti toto svolení na listině vyznačeno za podpisu dvou členů obecního zastupitelstva. Podpis bianko směnky, jímž se obec jako příjemkyně směnky zavazuje zaplatiti pohledávku ze zápůjčky 200.000 Kč, kterou uzavřela se žalobkyní za souhlasu obecního zastupitelstva a za schválení okresního výboru a zemského výboru podle § 20 zák. čís. 77/27, měl se státi po rozumu předpisu § 55 obec. zřízení v ten způsob, že měli směnku jménem obce podepsati obecní starosta, jeden člen obecní rady a dva členové obecního zastupitelstva a mělo na směnce býti vyznačeno, že k podstoupení tohoto směnečného závazku dalo souhlas obecní zastupitelstvo v S. s uvedením data příslušného usnesení a že usnesení to schválily i okresní výbor, i zemský výbor s uvedením dat příslušných schvalovacích dekretů. Tento předpis platil nejen pro původní směnku z roku 1927, která kryla úvěr umluvený v roce 1927, nýbrž i pro krycí směnku prolongační, vystavenou dne 19. prosince 1932, neboť i tato směnka měla založiti směnečný závazek obce ve výši 200.000 Kč na místě dřívějšího směnečného závazku v téže výši. Správně uvádí odvolací soud, že na této prolongační směnce mělo býti vyznačeno usnesení obecního zastupitelstva z roku 1927, jímž byl úvěrní závazek obce usnesen, jakož i schvalovací doložky výboru okresního a zemského, neboť, třebaže obec, nesplativši dluh podstoupený v roce 1927, zůstala nadále dlužnicí obecnoprávní proti žalující bance, podstoupila podpisem prolongační směnky nový závazek směnečný v téže výši, ke kterému měla zapotřebí schválení těchže nadřízených úřadů jako k podstoupení původního směnečného dluhu. Nesporno jest však, že není vyznačeno ani schválení směnečného závazku obce ani schválení obecní zápůjčky ve výši 200.000 Kč obecním zastupitelstvem, okresním a zemským výborem na zažalované směnce ze dne 19. prosince 1932. Důsledkem předpisu § 55 obecního zřízení nezakládá proto listina tato platný směnečný závazek obce S. a proto právem nižší soudy zrušily směnečný platební příkaz, pokud byl vydán proti prvžalované obci S.

K dovolání žalovaných: Jako rozpor se spisy (§ 503 čís. 3 c. ř. s.) se vytýká, že odvolací soud vychází při svých úvahách z mylného předpokladu, že Vendelín H. a Rudolf Sch. podepsali směnku na-

před pod razítko obce s dodatky »als Bürgermeister«, »als Stadtrat« a že se teprve později podepsal H. bez tohoto dodatku, kdežto ve skutečnosti tomu bylo naopak, podpis H-ův bez dodatku byl dřívější než podpisy s uvedenými dodatky. Ohledně starosty H-a jest sice správné, že se po prvé podepsal bez dodatku a teprve po druhé s dodatkem »jako starosta« pod razítkem obecního úřadu, a že i Rudolf Sch. se zároveň se starostou obce podepsal jako obecní radní, když už před tím ostatní žalovaní byli na směnce podepsáni, avšak okolnost ta nemá význam pro závazky druhých podpisatelů, poněvadž tito nepříčinili svému podpisu dodatky »jako členové obecního zastupitelstva« a tudíž nedali najevo, že odmítají osobní ručení, že chtějí podepsati jen jako členové obecního zastupitelstva, jako representanti obce jejím jménem. Nezáleží na tom, co si podpisatelé směnky, přičiňující svůj podpis, mysleli o funkci, v jaké směnku podpisují, nýbrž na tom, jak se jejich podpis jeví na venek. Váhu klásti jest při směnce jako scripturní obligaci na písemný projev na směnce, nikoli na úmysl podpisatelův, jenž jest z listiny nezjevný. Výtku nesprávného právního posouzení věci (§ 503 č. 4 c. ř. s.) neprovádějí žalovaní po zákonu. Při provádění tohoto dovolacího důvodu jest se držeti zjištění učiněných nižšími soudy a na jejich základě prokazovati, že zjištění ta byla podřaděna pod nesprávné právní pravidlo. To však žalovaní nečiní. Odvolacím soudem bylo zjištěno, že žalovaní, podpisující směnku věděli, že jde o jejich osobní ručení. Dovolání neдрží se tohoto skutkového zjištění, nýbrž snaží se zhodnocením provedených důkazů dokázati opak, že podepsali směnku, nechťejíce se zavázati osobně, nýbrž majíce v úmyslu zavázati obec jako starosta a členové obecního zastupitelstva. Nelze proto k vývodům těm přihlížeti. Není proto třeba zabývati se blíže i dalšími výtkami co do právního posouzení.

Čís. 12894.

Zaměstnavatel ručí zaměstnanci (jeho pozůstalým) za škodu, kterouž mu úmyslně nebo z nedbalosti způsobil tím, že opomenutím přihlášky k pensijnímu pojištění nastala ztráta pojistného nároku.

Nároky pozůstalé vdovy po zaměstnanci podle zákona o pensijním pojištění jsou rázu veřejnoprávního a nemohly býti zkráceny dohodou mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem.

Pokud šlo o poměr služební, nikoliv společenský, třebaže zaměstnanec nedostával plat v určité výši, nýbrž odměnu upravenou podle rozsahu prací jím samým v podniku zaměstnavatelově vykonaných.

(Rozh. ze dne 7. října 1933, R II 236/33.)

Manžel žalobkyně, jenž zemřel dne 4. července 1928, byl původně společníkem žalovaného při provozování zeměměřičské kanceláře. V žalobě, již se domáhala na žalovaném náhrady škody, kterou prý zavinil tím, že nepřihlásil jejího manžela k pensijnímu pojištění, takže nemá nárok na pensijní požitky po zemřelém manželi, tvrdila žalobkyně, že